ZBIOR TYGODNIOWY

Wiadomości Uczonych.

w Krakowie Roku P. 1784.

Dzień 14. *Marca.*

Num: 7.

Dalſza Kontynuacya z przeſzłych Wiadomości

Z HISTORYI NATURALNEY O GORACH,

V. *Skała rogowata, (Corneus Saxum corneum)* kolor tego kamieni gatunku bardzo rozmayty, rzadko iedyny, zawſze kilkoraki, także, albo plamiſty, albo żyłowaty bywa. Ziarno drobnieyſze od przeſzłego gatunku, lecz wſzelako nieco

znaczne; na złamaniu martwie błyszczący: Ułomki fkażyfte mieyscami iasny, także do krzemieńca podobny to iest światło przepuszczaiący, mieyscami całe ciemny; twardość mało co od przeszłego, albo całe nie większa, lecz nieco ciągły (*tenax*) iskry na krzesiwie sypie pomiarnie; cięźkość środnia; w macaniu trochę zimny.

Wezmiemy teraz te skał odmiany które albo do Granita, albo do Gneisa albo też do Łupka żarczystego mniey więcey podobne, wszelakó znacznemi okolicznościami od nich się różnią. Nie w moiey to mocy wszystkie w różnych krajach znayduiące się odmiany opisać, ponieważ ci, którzy ie codziennie pod oczyma maią albo niedoskonałe dali opisania, albo też wielu całe opuściły. Co iednak z moiey strony można będzie w tey mierze, uczynię.

VI. *Topielnik* (*Saxum fusorium Linney*) Części z których ten kamień się składa same, co y Granita, to iest Kwarc, Spat iskrzący y Zarcz, w tym iedynie się od niego różni, że kruchy y tarty (*friabilis*) czemu, może, zwietrzenie (*efflorescentia*) winną. Pozor nakrapiany. koloru

różne-

różnego, ciemny, bardzo mało, á to mieyscami świecący, ułożenie grubo ziarczyste twardość żadna, owszem kruchy; ziarno grube; na złamaniu iak pozor; ułomki niepewnego kształtu, maca się przykro, niezimny, z kwasami nie wre sypałby iskier żeby się uderzeniem nie kruszył z tego kamienia całe znayduią się góry, bywa czasem macicą (*la Gangue* metallową iako w Czechach. Na budowlą niezdatny, ale we Szwecyi używany na formy do wlewania mosiądzu w niem we fabrykach mosiądzowych.

Reszta na potym.

KOLLEGIATY
w Dyececzyi Krakowskiey

1 Sandomirska
2 S. Floryana na Kleparzu tu przy Krakowie.
3 Wiślicka
4 Kielecka
5 Szkalmierska
6 S. Michała na Zamku Krakowskim.
7 Sandecka
8 Opatowska
9 S. Jerzego tu w Krakowie

10 U WW. Swiętych tu w Krakowie.
11 U S. Anny tu w Krakowie
12 Tarnowſka
13 Lubelſka
14 Bobowſka
15 Woynicka
16 Pilecka

KANONICY REGULARNI
w Dyecezyi Krakowſkiey zoſtaiący
LATERANENSES.

1 U Bożego Ciała na Kazimierzu przy Krakowie.
2 W Mſtowie
3 W Kłobucku
4 W Kraśniku
5 W Kurozwenkach
6 W Suchy
7 W Olbromie

Jerozolimſcy Grobu Chryſtuſowego

1 W Miechowie
2 W Bytomiu
3 W Krakowie u S. Jadwigi

S. Du-

S. Ducha albo de Saxia.

1 W Krakowie
2 W Sandomierzu

FF. B. M. V. de Pœnitentia.

---

1 W Krakówie u S. Marka
2 W Trzcianie
3 W Pilcy

KOSCIOŁY ZAKONNE
w Dyecezyi Krakowskiey.

1 WW. OO. Bazylianow
2 W Lublinie

II. WW. OO. Benedyktynow.

1 W Tyńcu
2 Na Gorze S. Krzyrza
3 W Sieciechowie
4 W Tuchowie
5 W Wąwolnicy

III. WW. OO. Augustyanow.

1 W Krakwioe

2 W Pilznie
3 W Olkufzu
4 W Radomyślu
5 W Lublinie
6 W Xięźu

IV. WW. OO. Bernardynow.

1 W Krakowie na Stradomiu 2 na Złobku także w Krąkowie 3. w Lublinie 4 w Łukowie 5 w Radomiu 6 w Tarnowie 7 w Opatowie 8 W Jozefowie 9 W Dukli 10 W Kazanowie 11. W Piotrowicach 12 S. Anny 13 S. Katarzyny na Pufzczy 14 Na Gorze Alwernii 15 Na gorze Kalwaryi. 16 S. Karola na Gorze pod Kielcami.

V. OO. Bonifratrow.

1. W Krakowie S: Urfzuli 2 w Lublinie 3 w Zebrzydowicach.

VI. WW. XX. Cyfterfow.

1. W Mogile 2. w Wąchocku 3 w Jędrzejowie 4 w Koprzywnicy 5 w Szczerżycy,

VII. WW. OO. Dominikanow.

1. w Krakowie S. Troycy 2 w Lublinie 3 w Sandomierzu S. Jakoba 4 Tamże S. M. Magdaleny 5 w Oświecimiu 6 w Bochni 7 w Zmigrodzie 8 w Opatowcu 9 w Klimuntowie 10 w Bieczu 11 w Gidlach 12 w Dzikowie 13 w Janowie 14 w Lublinie za Miastem S. Krzyża 15 w Wysokim Kole.

VIII. OO. Franciszkanow.

1 w Krakowie 2 w Lublinie 3 w Starym Sączu 4 na nowym Sączu 5 w Zawichoście 6 w Lelowie 7 w Bytomiu.

IX. Pozostałe Kościoły po Jezuickie.

1 w Krakowie S. Barbary 2 tamże S. Piotra 3 tamże S. Macieja 4 w Lublinie 5 w Sandomierzu.

X. WW. OO. Kamedułow.

1 Przy Krakowie ná gorze srebrney albo Bielanach 2 na puszczy przy Rytwianach.

XI. WW. OO. Kapucynow.

1 w Krakowie 2 w Lublinie 3 w Lubarto

wie 4 w Sędziſzowie. w Rozwadowie

XII, WW. OO. Karmelitow dawney Obſerwancyi.

1 w Krakowie na Piaſku 2 tamże przy S. Tomaſzu 3 w Lublinie 4 w Jaśle 5 w Gułoſkiey Woli.

XIII. WW. OO. Karmelitow Boſych.

1 w Krakowie S. Michała 2 Na Weſołey przy Krakowie 3 w Lublinie 4 Na Wiśniczu 5 w Leſie czarnym pod czerną.

XIV. WW. XX, Miſsyonarzow.

1 w Krakowie na Stradomiu y przy Zamku 2 w Lublinie.

XV. WW. XX. Norbertanow.

1 w Hebdowie 2 w Sączu 3 w Krzyżanowicach.

XVI. WW. OO. Paulinow.

1. w Częſtochowie na Jaſney Górze 2 w Częſtochowie Starey tamże przyległym Miaſteczku, 3 u S. Barbary pod Jaſną

Górą 4 Na Kaźimierzu przy Krakowie na Skałce 5 w Pinczowie 6 w Beſzowey.

XVII. *WW. XX. Piarow.*

1 w Krakowie 2 w Podoleńcu 3 w Radomiu 4 w Łukowie 5 w Nowym Sączu.

XVIII. *WW.* OO- *Reformatow.*

1 w Krakowie S. Kaźimierza. 2 w Lublinie 3 w Sandomierzu 4 w Wieliczce 5 w Zakliczynie 6 w Bieczu 7 w Kaźimierzu 8 w Stobnicy 9 w Pinczowi. 10 w Kętach 11 w Solcu 12 w Pilcy.

WIX. *WW.* OO. *Trynitarzow.*

1 przy Krakowie na Kaźimierzu 2 w Lublinie.

XX. *WW. Panien Benedyktynek.*

1 w Krakowie S. Scholaſtyki. 2 w Staniątkach 3 w Sandomierzu 4 w Radomiu.

XXI. *WW. PP. Bernardynek.*

1 w Krakowie S. Agneſzki 2 tamże S. Jożefa.

XXII. WW. PP. Brygidek.

W Lublinie Panny Maryi.

XXIII. WW. PP. Dominikanek.

W Krakowie na Grodku P. Maryi Snie-
żney.

XXIV. WW. PP. Franciszkanek

1 w Krakowie S. Andrzeia 2 w starym
Sączu.

XXV. w Kościele WW. PP. Karmelitanek.

1 w Krakowie S. Marcina 2 przy Kra-
kowie na Wesołey. 3 w Lublinie S.
Jozefa 4 tamże Niepokal: Poczę: P. M.

XXVI. WW. PP. Norbertanek.

1 w Krakowie na Zwierzeńcu 2 w Mie-
ście S. Norberta 3 w Ibramowicach 4
w Butku.

XXVII. WW. PP. Wizytek.

1 w Krakowie 2 w Lublinie

XXVIII. WW. PP. Miłosiernych.

1 w Krakowie 2 w Lublinie S. Łazarza.

Liczba

Liczba wszystkich Kościołow w Dyecezyi Krakowskiey taka iaka była przed rozgraniczeniem Państwa.

Kościoł Katedralny na Zamku	1
Kollegiat nro	16
Farnych Kościołow w samym Krakowie	9
Kaplic	14
Parafii po Dekanatach	953
Kononików Regularnych	12
Zakonnych	136

Summa Summarum 1141.

Początek niektorych wzwyż wyrazonych Zakonow.

KANONICY REGULARNI

Naypierwey do Polski przybyli Lateranenses Reguły S. Augustyna. Ci są od Jana VIII Papieża z Dziewięciu Biskupami do Kościołow Katedralnych przez Mieczysława Monarchę Polskiego, pierwszego na Tronie Polskim Katolika wyfundowanych, tu do Polski deputowani y przysłani. Długosz *Hist: sub Anno* 1000 Miechow: Chro: Reg: Pol:

Za czaſem potym fundowani po różnych mieyſcach w Króleſtwie Polſkim przez Królow Polſkich Biſkupow y Szlachtę Polſką.

W Kaliſzu od Króla Kazimierza Wielkiego, przez którego przy Krakowie w Wioſce Bawoł, do Przeświętney Kapituły Krakowſkiey należącey na ów czas w R. 1344 wyfundowany tegoż Przeświętnego Zakonu.

Kanonikom Klaſztor z Kościołem pod Tytułem *Bożego Ciała* na tym mieyſcu na którym zakopane w bagniſku Hoſtye konſekrowane z puſzką z Kościoła WW. SS. w Krakowie ukradzione y tam cudownie przez iaſne promienie we dnie y w nocy nad tym mieyſcem wpadające ſię wynalezione były. *Miechow: Chronolog: Reg.*

Y po innych także mieyſcach tu w Polſzcze fundowani ſą przez Królow Polſkich Biſkupów y Szlachtę Polſką.

2) *Kanonicy Jerozolimſcy.*

Strożowie Grobu Chryſtuſowego ſprowadzeni są do Polſki, przez iednego Kawalera Polſkiego z Familii Gryfow

Imie-

Imieniem Jaxa który gdy był z żołnierſtwem ſwoim w Jeruzalem tocząc woynę dla odebrania Ziemi S. wyiednał ſobie u Patryarchy tamecznego, ażeby mogł był do Polſki tych Kanoników ſprowadzić w czym ſkutek otrzymał. Których w właſnych dobrach ſwoich to ieſt w Miechowie fundował R. 1102.

Klaſztor ten z Kościołem pogorzał był R. 1506 w dzień N. P. M. Wniebowzięcia. Także R. 1745 w Swięta Wielkanocne podobnym zniſzczony pożarem. Ale za uſilnym ſtaraniem y nakładem Jakoba Radlińſkiego S. T. D. Proboſzcza Miechowſkiego y całego tegoż Zakonu Generała reſtaurowany R. 1754.

III. Kanonicy S. Ducha czyli de Saxia Reguły S. Auguſtyna.
Tych Jwo Biſkup Krakowſki fundował na Prądniku wraz z Spitalem dla ludzi chorych, Kalikow, roznemi, chorobami nawiedzonych, tych z czaſem przenioſł do Krakowa R. 1244. Dnia 6 Kwietnia zważaiąc odległośc od Miaſta, y przykrość dla ludzi w Kaliċtwie będacych y lokował ich przy Kościele S. Ducha ſwoim nakładem wyfundowanym. Którym oddał

Kościoł farny S. Krzyża w Krakowie. Drugi S. Marcina w Biſkupicach, przy tym nadał Wioſkę Krowodrza y drugie dwie Wrdnin zwane, na to Dzieſięciny z Stołu ſwego Biſkupiego przłączył *Dlugoſz Hiſt: z Pol.* Miechow R P. *Cromerr de reb. Pol:*

4 *Kanonicy Premonſtratenſes.*

Ci Reguły S. Auguſtyna maią denominacyą ſwoią od mieyſca *Premonstratus* w Dyecezyi Lugduńſkiey od S. Norberta Magdeburſkiego w Niemczech Prymasa R. 1120 za Papieża Kalixta II Inſtytuowani. *Barbos: Juris Eccleſ. univer: lib:* 1. *c.* 41. *n.* 109.

Tych potym w Polſzcze Krolowie Biſkupi &c. fundowali po dobrach ſwoich y po rożnych mieyſcach iakoto

W Hebdowie od Iwona Biſkupa Krakowſkiego 2 w Krzyżanowie dla Panien tegoż Zakonu wyfundowany Klaſztor od Boleſława Pudyka Krola Polſkiego 5 w Płocku fundowani od *Wita de Hotel* Biſkupa Płockiego R. 1179 *Miech: Chron: Reg:* 4 w Sączu od Władyſława Jagiellona Krola Polſkiego Dziada S. Kazimierza R. 1410 *Miech: Chron: Reg: Pol:*

Tak-

Także W Strzelnie Klasztor przy Kościele WW. PP. tegoż Zakonu wystawiony od Piotra Dunina Hrabi na Skrzynnie &c.

Tudzież dla tychże Panien Klasztor Witowski, także przez Wita Biskupa Płockiego który to Klasztor Tatarzy zruynowali, y w nim Panny powycinali z których trzy uszły w gęste lasy, zaczym ten Klasztor przemieniony w *Buski*. W Busku bowiem od tegoż samego Fundatora był na ten czas fundowany na Xięży Kanoników. Ale żeby były owe Zakonnice nie błąkały się po świecie, lokował ich w tym nowo wystawionym.

Na Zwierzeńcu przy Krakowie fundował Klasztor dla Panien tey S. Reguły wzwyż pomieniony Jaxa w ten czas kiedy y w Miechowie *Cromer fol.* 101.

W Łukowie także Panny tey samey Reguły są fundowane w Dyecezyi Władysławskiey.

5. *Kanonicy Regularni de Pœnitentia.*

S. Mariæ de *Metro* S. Aug: Reguły 1206. za Pap: Innocentego. III. Instytuowani,

któ-

którzy za czaſem byli zagineli.

6. Ci Kanonicy do Biſkupa tego należą w którego Dyecezyi znaydu ą ſię. *Barbos y Mikolay Cruſen..* Fundował ich naypierwey w Polſzcze Boleſław wſtydliwy na Sławkowſkiey ulicyw Krakowie 1257. y przy ich Konwencie Kościoł na honor S. Marka Ewangeliſty wyſtawił. *Miech: libr:* 3. *Cromer libr.* 9.

Za czaſem potym fundowani w Woiewodztwie Sandomirſkim w Trzcianie w Pilcy w Woiewodztwie Krakowſkim. Daleko więcey Klaſztorow tych Zakonników znayduie ſię w W. X. Litewſkim, gdżie w Dyecezyi Zmudzkiey maią *Præpoſituram Inſulatam.*

DONIESIENIE

Wyſzła świeżo teraz Kſiążka z Drukarni Ignacego Grebla Typografa J.K.M. *pod Tytułem* Kuli Aeroſtatyczney *rożnych aż dotąd doświadczeń z Koperſztychem.*

Cena Zło: 1. gro: 15.